

FACTSHEET

Alcoholtesters voor scholen

Laatst gewijzigd: 02-03-2012 / Bestelnummer: U.2012.03

Dit factsheet gaat over de aanschaf en het gebruik van alcoholtesters voor scholen. Met alcoholtesters is het indrinken voor schoolfeesten of andere schoolactiviteiten te verminderen en daarmee kunnen dronkenschap en alcoholgerelateerde incidenten mogelijk worden voorkomen.

Waarom dit factsheet?

Het is belangrijk dat alcoholtesters betrouwbaar, duurzaam en nauwkeurig zijn. De resultaten van de blaastest zijn namelijk bepalend of een leerling wel of niet toegelaten wordt op een schoolfeest of werkweek. Daarnaast moet een tester handzaam zijn en snel werken, om de rijen bij de entree zo kort mogelijk te houden. In dit factsheet zijn alcoholtesters vergeleken en wordt aangegeven wat belangrijk is bij de aanschaf en het gebruik van een alcoholtester.

Waarom alcoholtesters op scholen?

Er zijn vele praktijkvoorbeelden van hoe het in het verleden wel eens is misgegaan door indrinken voor schoolfeesten. Een greep uit de 'krantenkoppen':

- Dronken meisje op Wassenaarse Adelbert College 'vervelend incident' (Leidsch Dagblad, 13/02/12)
- Schoolfeest onttaardt in dronken vechtpartij (AD, 19/11/11)
- School blaast kerstgala af vanwege drankexcessen (DVHN, 02/12/10)
- Jongste comazuiper van Nederland is pas 10 jaar oud (Trouw, 23/11/11)
- Studenten maken hommeles na schoolfeest (BredaVandaag, 14/01/10)

1. Aanschaf

Er zijn veel verschillende alcoholtesters op de markt in verschillende prijsklassen. Om de kwaliteit van alcoholtesters te garanderen gaat STAP uit van testers die goedgekeurd zijn voor gebruik door de Nederlandse politie of in het Nederlandse ASP (alcoholslotprogramma), dan wel daar meettechnisch identiek aan zijn. Een alcoholslot is een startonderbreker in de auto waar de bestuurder eerst in moet blazen voordat de auto kan starten. De goedkeuring van alcoholtesters voor gebruik door de politie wordt verleend door het Nederlands Forensisch Instituut (NFI).

Hoe werkt een alcoholtester?

Een alcoholtester meet het alcoholpercentage in het bloed of de adem door de adem te meten. Er zijn twee soorten testen: de passieve test en de actieve test. Een passieve test is een ademtest zonder mondstuk met kwalitatief resultaat dat het AAG (adem alcohol gehalte) meet. Een actieve test is een blaastest met mondstuk met kwantitatief resultaat dat het BAG (bloed alcoholgehalte) meet. STAP adviseert gebruik te maken van testers met een brandstofcel. Alcoholtesters die tegen lage prijzen voor privé gebruik worden aangeboden, zijn niet geschikt voor een betrouwbare meting van het alcoholgehalte. Deze alcoholtestapparaatjes gebruiken meestal zogenaamde halfgeleidersensoren voor de meting in tegenstelling tot de instrumenten die door de politie worden gebruikt.

Criteria voor een goede tester

De volgende criteria zijn meegenomen in de vergelijking van alcoholtesters voor scholen:

- snelheid
- bedrijfstemperatuur
- meetbereik
- nauwkeurigheid
- uitleesvenster
- geheugen
- voeding (aantal testen)
- hygiëne
- robuustheid
- ijking (frequentie en prijs)
- prijs apparaat
- prijs mondstukken
- passief en actief testen

De belangrijkste criteria voor scholen zijn:

- snelheid: i.v.m. een snelle afwikkeling van rijen scholieren bij de entree
- de prijs van het apparaat en de prijs van de mondstukken
- de mogelijkheid om van passief naar actief testen om te schakelen i.v.m. kostenbesparing op mondstukken

Merken

Onderstaande alcoholtesters zijn goedgekeurd door het NFI, voldoen aan bovengenoemde criteria en zijn geschikt voor gebruik op scholen. Deze testers variëren in prijs van €410 tot €750. Goedkopere

testers zijn in het algemeen af te raden i.v.m. geringere nauwkeurigheid en stabiliteit.

- Alcotest 6510 (Draeger)
- Alcotest 3000 (Draeger)
- Alcometer 500 (Lion)
- Alco-Sensor FST (Honac)
- AlcoQuant 6020 (Envitec)
- ACS Alert J5 (ACS)

Naast deze testers is op de Nederlandse markt een ademtester verkrijgbaar die weliswaar niet aan het selectie criterium voldoet, maar die wellicht toch voldoende kwaliteit heeft voor gebruik op scholen. De reden voor deze veronderstelling is, dat deze tester als betrouwbaar uit de bus is gekomen bij testen van de gerenommeerde Zweedse Vereniging van Automobilisten-Geheelonthouders MHF. Het betreft de Alcotrue C (€ 399 ex. BTW).

Bij de aanschaf is het aan te raden om te letten op de prijs van mondstukken en op hoe vaak het apparaat geijkt moet worden. De verschillen in kwaliteit tussen bovenstaande testers is klein.

Een paar opmerkelijke verschillen zijn:

- de Alcoquant 6020 is opvallend snel: in 15 seconden is de hele meting inclusief hersteltijd gedaan terwijl andere apparaten er tot 30 seconden over kunnen doen
- De AlcoQuant 6020, ACS Alert J5 en Alcotest 6510 hebben een geheugen van 10 of meer testen
- Bij de AlcoQuant 6020, Alco-Sensor FST en de Alcotest 6510 is een passieve test mogelijk, bij de andere testers niet

De uiteindelijke keuze hangt af van de frequentie van het gebruik (aantal schoolfeesten, aantal leerlingen), het beschikbare budget en de gewenste gebruikaspecten.

Let op: aan testers met een lage kwaliteit kleven de volgende risico's:

- Leerlingen die niet gedronken hebben, wordt toch de toegang ontzegd (vals-positief resultaat); is erg vervelend voor die leerling.
- Leerlingen die wel gedronken hebben, wordt niet de toegang ontzegd (vals-negatief resultaat); is niet alleen vervelend voor het schoolfeest, maar tast ook de toekomstige preventieve werking van het testen aan.

Mondstukjes

Voor scholen is de kostenpost van mondstukjes wellicht hoog. Mondstukjes kosten tussen de €0,21 en €0,31 per stuk. Het is een mogelijkheid om de leerlingen eerst passief te testen (zonder mondstukjes) en dan vervolgens degenen waarbij

alcohol wordt gemeten een actief, kwantitatief te testen (met mondstukjes).

Ijking

Het is belangrijk om het apparaat regelmatig te laten ijken. Dat doe je door het op te sturen naar de fabrikant. globaal tussen de 35 en 55 Euro (inclusief BTW) per keer, maar sommige distributeurs bieden de eerste ijking gratis aan. De meeste apparaten moeten jaarlijks worden geijkt of na 1000 -1500 keer testen.

Gezamenlijke inkoop

Om kosten te besparen kunnen scholen gezamenlijk een tester aanschaffen of de gemeente/ GGD kan een tester aanschaffen die uitgeleend kan worden aan scholen. Via STAP kunnen testers met een groepskorting worden besteld. Kijk op www.alcoholvrijeomgeving.nl/school. Ook is het bij de meeste distributeurs mogelijk testers te huren, soms zelfs inclusief beveiligers.

Fabrikanten/distributeurs

www.draeger.com/NL/nl/
www.honac.nl
www.tomar-europe.nl (Envitec)
www.acs-corp.com/
www.gms-instruments.nl (Lion)
www.alcoholcontrole.nl (Alcotrue C)

2. Gebruik

Ondergrens

STAP adviseert een ondergrens van 0,2 promille BAG (100 µg/l AAG) te hanteren voor het weigeren van de toegang tot een feest. Een lagere grens kan tot problemen vanwege vals-positieven gaan leiden. Deze grens geldt ook internationaal voor alcoholsloten. Het is mogelijk dat er een laag alcoholpromillage (0,1 promille) wordt gemeten in het bloed vlak na de consumptie van voedsel.

Passieve test kostenbesparend

Met sommige testers kunnen zogenaamde passieve testen worden afgenomen. De tester zuigt dan zelf een ademmonster naar binnen zonder dat de leerlingen op een mondstuk hoeven te blazen. Deze manier van testen is sterk kostenbesparend, niet alleen qua gebruikte mondstukken maar ook qua testsnelheid. Bij een positief resultaat van een passieve test is het noodzakelijk vervolgens een actieve test uit te voeren om de hoogte van het BAG/AAG vast te stellen.

Wat te doen bij een hoog promillage?

- Wanneer de leerling hoger dan 0,2 promille blaast, weiger dan de toegang tot

het feest en waarschuw de ouders. Maak vooraf afspraken over sancties.

- Wanneer de leerling hoger dan 1 promille blaast is de leerling dronken. Het is zinvol om behalve de ouders ook een arts te waarschuwen.
- Wanneer de leerling hoger dan 1,5 promille blaast is er risico op een alcoholcoma. Breng de leerling naar de alcoholpoli of de EHBO.

Wie neemt de test af

De test kan worden afgenomen door schoolpersoneel zelf of door ingehuurde beveiliging. Diegene die de testen afneemt heeft de rol van controleur. Dat is niet altijd gemakkelijk. Daar moet diegene zich bewust van zijn en zich sterk genoeg en gesteund voelen door het beleid van de school. Bespreek van te voren wat de rol van de beveiliging kan zijn. Zorg in ieder geval dat er voldoende mensen zijn om de test af te nemen en houdt vooraf een duidelijke briefing. Zorg ook voor een reserve apparaat en batterij of accu en voldoende mondstukjes.

Weigeren

In principe mogen jongeren deelname aan alcoholtesten weigeren, maar de instellingen kunnen vervolgens zelf de gevolgen van het weigeren van de blaastest bepalen. Het is wel goed om te beseffen dat aan de blaastest geen enkel recht kan worden ontleend, maar dat de test een hulpmiddel is om te bepalen of iemand nog naar binnen mag op het feest. De uitslag van de test kan niet worden gebruikt om te beoordelen of iemand nog mag deelnemen aan het verkeer. Dat is alleen voorbehouden aan goed geijkte apparatuur van de politie.

Wie wordt getest?

Een alcoholtest afnemen duurt ongeveer 1 minuut. Het kan steekproefsgewijs plaats vinden of bij iedereen. STAP adviseert om alle leerlingen te testen om verzet tegen de testen te voorkomen. Bij een te groot aantal leerlingen is het verstandig over te gaan tot het testen van willekeurige personen plus verdachte personen (die naar alcohol ruiken of van wie bekend is dat ze veel/vaak alcohol drinken). Zorg voor genoeg testers en voor een reserveapparaat. Ga niet in discussie met leerlingen. Als een leerling de uitslag niet gelooft, neem dan een tweede test af met een tweede apparaat.

Regels bepalen

Het inzetten van alcoholtesters werkt preventief. Leerlingen zullen minder gaan indrinken. Stel in een procedure vast welke stappen genomen worden indien een jongere heeft ingedronken of

tijdens de schoolactiviteit alcohol drinkt.

Bijvoorbeeld:

- Als er bij een jongere alcoholgebruik wordt geconstateerd moet duidelijk zijn wie zich over de leerling ontfermt en zorgt draagt voor de vervolgacties.
- De ouders worden gebeld en de leerling moet worden opgehaald.
- De leerling krijgt een gesprek met de zorgcoördinator en de ouders.
- De leerling wordt niet toegelaten bij (een) volgend(e) schoolfeest(en) of activiteit(en).

Tips tegen binnensmokkelen van alcohol

Leerlingen zijn heel creatief in het meesmokkelen van alcoholhoudende drank de school in. Let op:

- flessen verstopt in lockers, tassen en jassen
- flessen verstopt in plantenbakken, toiletputten en plafonds
- flesjes van mini-formaat verstopt in kleding
- waterflesjes met doorzichtige alcohol

Communicatie

De regels, het inzetten van alcoholtesters en de sancties moeten duidelijk gecommuniceerd worden naar de leerlingen, hun ouders en het personeel. Naast de communicatie van het reguliere schoolbeleid, is het aan te raden om de blaasactie extra aan te kondigen middels bijvoorbeeld een brief.

Bronnen:

- Mathijssen, R., Vergelijking blaasapparatuur 2012, ADV advies en onderzoek, januari 2012.
- Mathijssen R., Schriftelijke communicatie januari 2012.
- Factsheet 'Blaastesten om indrinken te voorkomen', STAP, Utrecht, oktober 2007
- Handleiding blaastesten, Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE), februari 2012